

بازشناسی راهکارهای طراحی مطابق با الگوهای پایداری محیطی در معماری بافت قدیم بوشهر

پریسا جعبی^{1*}

1- کارشناس ارشد معماری منظر از دانشگاه شهید بهشتی. آدرس: بوشهر، دانشگاه
خلیج فارس، دانشکده معماری و شهرسازی
chabi.parisa@gmail.com

چکیده

در پی مطرح شدن مباحث معماری پایدار در سطح جهانی، این موضوعات به تدریج در کشور ما نیز مورد توجه قرار گرفتند. اما باید گفت به رغم مطرح شدن مباحث پایداری در دنیای متأخر، عملاً بسیاری از اصول این تفکر توسط پیشینیان ما در این سرزمین به کار گرفته می‌شد. نگاهی گذرا به معماری بومی مناطق مختلف ایران زمین، نشان از شناخت دقیق خصوصیات محیطی و اقلیمی بستر معماری و چاره‌اندیشی صحیح نیاکان ما برای استفاده از مواهب طبیعی و مقابله با مشکلات و ناهنجاری‌های اقلیمی دارد. در این مقاله، بافت قدیم بوشهر به عنوان نمونه‌ای که واجد ارزش‌های بسیاری در وجوه مختلف معماری است، با هدف شناخت راهکارهای طراحی منطبق با اقلیم منطقه انتخاب و معرفی شده و در دو مقیاس شهری و تک بنا مورد تحلیل قرار گرفته است. این پژوهش با روش تحلیلی - توصیفی و رویکرد کیفی در بازشناسی شیوه تأثیرگذاری شرایط اقلیمی بر شکل‌دهی فرم و کالبد بافت، مسیرها و گذرها، جهت‌گیری بناها و ساختار و کالبد تک بناها دارد. نتیجه این پژوهش روشن می‌سازد که راهکارهای خلاقانه معماران بوشهری در ایجاد الگوهای پایدار و به‌کارگیری سیستم‌های غیرفعال در پاسخ‌دهی به شرایط دشوار اقلیمی بستر طرح، همان‌گونه که در زمان خود به کار می‌آمده‌اند، در معماری نوین امروز نیز می‌توانند کارآمد باشند.

واژه‌های کلیدی: معماری بومی، بافت قدیم بوشهر، پایداری محیطی، طراحی اقلیمی

1- مقدمه

چالشی که امروزه طراحان با آن روبرو هستند چگونگی برقراری رابطه بین بنا و محیط طبیعی یا به بیان دیگر طراحی مطابق با محیط است. پایداری محیطی حاصل نمی‌آید مگر با هدایت فعالیت‌های بشری به گونه‌ای که به سمت تدوین ضوابطی پیش رود که بر مصرف حداقل انرژی، استفاده از مصالح تجدید پذیر، حفظ و تجدید انرژی بدون تولید آلودگی تاکید کند، درحالی‌که تا حد امکان منابع را برای آیندگان حفظ می‌کند. بنابراین باید جریان فکری اختیار شود که «نه چون سنت گرایان به انکار تکنولوژی روزآمد و شیوه‌های نوین علمی در صنعت بپردازد و نه چون تجددگرایان تمامی مفاهیم معماری سنتی و گذشته فرهنگی را به باد انتقاد بگیرد و نه چون گروه‌های میانه رو به سوی یک معماری التقاطی گام بردارد. باید جریان فکری انتخاب گردد که